

DOMOLJUB

ŠTEV. 30. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LÉTO 42
V LJUBLJANI, DNE 24. JULIJA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Članom Jug. kmetske zveze!

Vsled soglasnega sklepa zadnjega občnega zbora je Jugoslovanska kmetška zveza spremenila svoja pravila in se preobnavala v ustanovsko strokovno organizacijo. Z odlokom gospoda velikega župana z dne 5. julija 1929 je preosnova društva dovoljena in sprememba pravil

potrjena. Društvo, ki se je doslej imenovalo Jugoslovanska kmetška zveza, se od sedaj naprej imenuje Kmetška zveza za ljubljansko oblast, in ima svoje pisarno v Ljubljani, Dunajska cesta 29, drugo nadstropje. — Tajništvo Kmetške zveze.

Krščanska ljubezen govori...

Človeško družbo uravnava predvsem dve kreposti: pravičnost in ljubezen. Brez njih ni življenja, vrednega človeka. Predvsem je potrebna pravičnost. Pravičnost zapoveduje predstojnikom: »Delite breme in koristite med člane v pravem razmerju. Podložnim velevala: »Prispevajte za družbo, kakor ste dolžni in določajo zakoni.« Vsem članom pa za medsebojno življenje veli: »Dajte vsakemu, kar mu gre.« Taka pravičnost je potrebna in je podstava družbi. Zato odmeva danes vsepovsod tako pogosto klic: »Več pravice!

Toda pravičnost sama še ne zadostuje, da je vsak človek srečen. Za človeka ni dosti, da ga nihče ne ovira v njegovih pravicah, ali da ga podpira samo toliko, kolikor je plačan. Vsak človek potrebuje mnogotere pomoči, ki mu jo more dati samo ljubezen. In pravica je hladna, odtelita samo to, kar ti gre, in človek potrebuje, če ne drugega, toplino, sočutja, tolažbe. O, tisti velikanski stroj, ki mu pravimo človeška družba, bi še bolj ropotal in ječal in zastajal, ko bi mu venomer ne prilivali med kolesca in v ležišča olja — krščanske sočutne ljubezni. Zato odmeva tudi danes vedno pogostejši klic: »Več ljubezni, več krščanske ljubezni.« Tiste ljubezni, ki je svoj čas brez hrupa odpravila suženjstvo, izruvala iz src egoizem (samoljubje) in vlijevala mesto njega bratsko ljubezen in z dobrodelnimi napravami posejala krščanski svet.

Prošlo nedeljo, 21. t. m., je imela organizirana krščanska ljubezen v Sloveniji

svoj dan. Družba sv. Vincencija Pavelskega za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine v Ljubljani je imela dopoldne v Marijanišču v Ljubljani svoje vsakoletno zborovanje. Zborovanja so se udeležili delegati skoro vseh konferenc in številni člani. Iz poročila, ki ga je podal družbeni predsednik Fran Lavtižar je razvidno, da je družba izdala v prejšnjem letu 1928 ogromno vsoto 1.440.084 Din. Tega usmiljenja so bili deležni siromaki, sirote in dobredelnici zavodi. Družba je štela 17 konferenc, po novem letu je začela poslovati tudi na novo ustanovljena konferenca v Celju, 3 nove se snujejo. V živahnem razgovoru pa se je dognalo, da vsa ta organizacija še ni kos vsej nalogi, ki se ji stavi v Sloveniji, in da živa potreba kar kliče po novih konferencah, po novih vnetih članih.

Popoldne so bile v marijanišni kapelici liturgije, ki jih je opravil pomožni škof dr. Gregor Rožman, nato pa v dvorani karitativno zborovanje. Dr. P. Roman Tominec je imel prelepo predavanje: »Klic sveta po ljubeznici; dijaki pa so uprizorili igro Leva Tolstega: »Kjer ljubezen, tam Bog.« Zborovanje in prireditev sta napravili na vse udeležence globok vtis. Prepričevalno je ta dan govorila organizirana krščanska ljubezen v Sloveniji. Stiska časa, krščansko usmiljenje pa nam vsem brez izjeme velevala, da poslušamo to propoved. Zganiti se morajo vsa dobra srca, da se še osnujejo potrebne nove konference, in vse konference dobe še več vnetih članov. Imeti

moramo veliko zaupanje na moč krščanske ljubezni. »Nobena stvar ni tako trda, nobena tako železna, da bi je ne mogel premagati ogenj krščanske ljubezni,« je dejal žc sv. Avguštin.

Nekaj misli ob žetvi.

Dozorelo je žito in oživila so žitna polja. Veselo gredo na delo žanilce in vežejo v snope dragoceni pridelek, možje in fantje pa radostnega obraza vozijo snope v kozolce. Ne utruji jih 16 in več ur dnevnega dela ob neznosni vročini. Dobra žetev je pač najpomembnejši dogodek naših kmetijskih družin, saj jim zagotavlja kos vsakdanjega kruha.

Te dni pa nam prihaja na misel prav izven običajnega časa še drug, nič manj važen kruh, to je duševna hrana, ki jo daje tisočim in tisočim naše časopisje.

Vsi dobro vemo, da so v svetovnem in tudi slovenskem časopisju v glavnem dve smeri: prva hoče zidati vse na trdnem verskem temelju, priznavajoč Boga kot vsemogočnega svojega gospodarja, druga smer pa z vsem svojim pisanjem več ali manj odkrito zametuje Cerkev in njen nauk in seje mržnjo do vere in Boga. Vse to je stokrat dokazana resnica.

Ali se vsi, ki smo in hočemo ostati verni katoličani, tega zavedamo? Ali slušamo v tem oziru sv. očeta, ki je opetovano priporočal katoliško časopisje in poudarjal, da je naročanje in širjenje takega časopisja pravo apostolstvo? Zaveden slovenski mož, kreposten mladenič, verna slovenska žena, pošteno slovensko dekle, saj je res, veliko ste že storili za katoliško stvar, vendar vprašam vas, ali bi se ne moglo storiti še kaj več? Poglejte okrog sebe in opazili boste, da jih je še mnogo, mnogo, ki nimajo »Domoljuba« in »Bogoljuba«, da niso redki, ki nimajo »Slovenca«, pa bi ga po svojih premoženjskih razmerah lahko naročili. In koliko je še hiš, ki »Mladice«, tega lepega mesečnika ne poznajo. In »Delavska Pravica« in »Dom in svet« in »Ilustracija« in še drugi listi katoliške smeri, ali je z naročniki vse tako, kot bi bilo lahko in bi moralo biti? Uprave bodo gotovo zaničkale.

Še en časopis naj omenimo, to je naš »Slovenski list«. Od vseh strani so opeto-

pak samo pet slik, ki jih je horjulski župnik poslal v popravilo akadem. slikarju prof. Mateju Sternenu v Ljubljani. Profesor Sternenu je te slike popravil in jih pustil v paviljonu vrhniške konzervne tovarne na Tržaški cesti, odkoder naj bi jih vzel neki voznik s seboj v Horjul. Toda preko noči so dragocene slike naenkrat izginile. Najmanjša škoda, ki bi jo horjulska cerkev trpela, bi znašala okrog 15.000 Din. Točno čez leto dni pa se je tatvina križevga pota pojasnila. K znani ljubljanski tvrdki s slikami je prišel neki Rus in ponudil — horjulski križev pot na prodaj. Tvrdki se je sumljivo zdelo, odkod bi prišel Rus do Šubicevih slik in je poklicala policijo. Rus je pošteno povedal, da slik ni ukradel, ampak, da mu jih je dala druga ljubljanska tvrdka, naj jih spravi v denar. Ta tvrdka pa je povedala, da so bile slike v njeni posesti že skoro leto dni. Dobila jih je od nekega delavca, ki je pri njej zamenjal Šubiceve umctvore za — navadne, na papir tiskane slike, vredne kvečjemu kakih 250 Din. Delavca je policija aretirala, Rusa pa izpustila. Horjulci bodo prišli zopet do svojega križevga pota, vsaj do štirih slik, pete namreč policija še ni mogla najti. Upanje pa je, da bo našla še peto sliko, tako da bodo Horjulci imeli zopet ves Šubicev križev pot.

d Minister dr. Mažuranič je podal v ponedeljek ostavko, katero je Nj. V. kralj sprejel. Vzrok demisije je agrarni zakon, glede katerega so se ministrova mnenja in mnenje ministrskega sveta bistveno krizala.

d Na vseh progah državnih železnice je dovolilo prometno ministrstvo 50% popust za obisk »Ljubljane v jeseni«.

d Poškodovanega denarja ne sprejemajo. Italijanska vlada je po došli poročili izdala v zadnjem času ostre odredbe proti poškodovanju kovnega denarja. Italijanske javne blagajne odklanjajo sprejem poškodovanega denarja. V naše kraje prihaja v trgovski promet veliko inozemskega drobiža, ki je več ali manj poškodovan. Zato: pozor!

d Zeta-cigarete so se podražile. Od slej stane 100 kosov 25 Din, mesto 22.50 Din.

d Poročevalca »Berliner Tageblatt« Berkesa so naše oblasti izgnale iz države, ker je o naših razmerah neresnično poročal v nemški list. Berkese je odšel v — bolgarsko Sofijo (!).

d Podpore za absolvente kmetijskih šol. Kmetijsko ministrstvo bo podelilo nekaterim absolventom nižjih in specialnih kmet. šol, ki gospodarijo na lastnih gospodarstvih, podpore po 2000 Din za napravo modernega gnojšča, ako ga še nimajo. Tozadavne prijave s priporočilom pristojnega županstva se naj pošljejo na velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani najkasneje do 31. julija.

d Državni uslužbenci ne bodo več prispevali za uradniške konsumne zadruge. Tako je sklenil ministrski svet dne 8. junija 1929, št. 19.155.

d Dosedanji angleški poslanik v Belgradu Sir Kennard je imenovan za poslanika v Stockholm v Švediji.

d Proslava desetletnice osvobojenja Slovenske Krajine se vrši 17. in 18. avgusta v Murski Soboti, Dol. Lendavi, Crensoveh in Beltinceh z raznimi prireditvami v cerkvah in izven njih. Slovenska Krajina vabi Slovenijo onkraj Mure z vsemi njenimi društvi, da se v obilnem številu udeležijo proslave in tako pomagajo utrditi vez ljubezni, ki je že dosedaj družila brate.

d Važno za one, ki imajo pravico do invalidnine. Vsi oni, ki imajo po novem invalidskem zakonu pravico do invalidnine, morajo do 30. novembra t. l. dati glede svojih pravic pismeno prijavo onemu sodišču, ki mu je svoječasno prisodilo invalidnino, in zahtevati od njega, da jim izda potrdilo, da imajo vse pogoje za svoje pravice. Poleg prijave morajo invalidi predložiti overovljen prepis invalidskega lista od vojnega okrožja, potrdilo občine o svojem imovinskem stanju, potrdilo, da žive vsi člani družine, za katere sprejema invalidske dodatke, potrdilo, da ni invalid med tem časom izstopil iz državljanstva, oziroma stopil v službo kake tuje države, da ne dela proti interesom naše države, da ni obsojen za delo proti državi in njeni ureditvi, da ni kaznovan za žalitev Nj. Veličanstva, da ni kradel, da ni pijanec, kvartač in da moralno živi. Istotako morajo rodbine, ki prejemajo invalidsko pomoč, predložiti sodišču potrdila, ki jih zahteva invalidski zakon.

d Napadalec 28. junija 1914 položil doktorat. Na filozofski fakulteti v Belgradu je te dni bil imenovan za doktorja modroslovja Vasa Gavrilovič, zadnji še živeči udeleženec krvavega napada na pokojnega avstrijskega nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo soprogo v Sarajevu.

d Ribolov kakor ga še ni bilo. Letos so ob dalmatinski obali nalovili rib, posebno sardel, kakor že 20 let ne. V Komiži in Pelagružu ujamejo vsak dan 100 centov rib, ki jih ribiči deloma oddajo tovarnam, deloma nacele sami.

d 75 odstotkov vinogradov je uničila toča v Baranji.

d Knjiga »Slovensko dekle«, ki smo jo v zadnji številki priporočili, stane broširana 12, vezana 20 Din. Kdor pošlje denar vnaprej (lahko tudi v znakah!), mu jo dopošlje Sveta vojska v Ljubljani poštne prosto, sicer pa po povzetju, kar pa knjigo po nepotrebnem podraži. Ker je knjiga trajne vrednosti, naj bi se naročala vezana, četudi stane par dinarjev več. Duhovniki in vsi, ki so jo čitali, posebno pa dekleta, katerim je namenjena, te res krasne knjižice ne morejo prehvaliti. Naročite takoj, da ne bo prepozno!

d Tat se je oglašil v župnišču v Vogljah pri Kranju. Je pokradel več obleke, razne predmete in tudi z jestvinami se je založil. S tatom pa je izginila od keliha srebrna in dobro pozlačena patena in od večje monštrance istotako srebrna in dobro pozlačena lunula. Uzmoviča še niso sledili.

d Letno gledališče so sezidali v Rogazki Slatini. Ljubljanska opereta je tamošnjim letoviščnikom podala že več predstav z lepim uspehom.

d Radi komunistične propagande so bili obsojeni pred celjskim okrožnim sodiščem: Kočman na 2 in pol leta težke ječe,

Butala 3 leta težke ječe, Weissbacher 8 mesecev zapora, Borščak 10 mesecev zapora, Stankovič 2 leti težke ječe, Sommer 10 mesecev zapora, Šego 8 mesecev zapora, Stojan 6 mesecev zapora, Vičar 6 mesecev zapora, Pirš 5 mesecev zapora, Lončarič 7 mesecev zapora, Krčmar pa je bil oproščen.

d V odsotnosti sta bila obsojena na smrt pred državnim sodiščem v Belgradu po zakonu o zaščiti države § 1., znana hrvatska veleizdajalca dr. Ante Pavelić in Gustav Perčec.

d Letošnja žetev tobaka bo zelo dobra. V celi južni Srbiji se bo po dosedanjih računih pridelalo 8 milijonov kilogramov tobaka v listju. Ako načunamo ceno za 1 kg tobaka vsaj 20 Din, bo prinesla letošnja tobakova žetev južni Srbiji najmanj 160 milijonov Din.

d Vzlic gospodarski krizi se naša trgovska mornarica veča. V severni Dalmaciji ima naša trgovska mornarica zaznamovati, kar se tiče gradnje novih ladij, kljub gospodarski krizi lepe uspehe. V prvih šestih mesecih tekočega leta se je na področju šibenškega pomorskega okrožja zgradilo 48 novih ribičskih ladij, 2 jadrnici s pomožnimi motorji, dočim so eno motorno ladjo, 133 ton tonaže, kupili v tujini. Nadalje je bilo izdelanih 20 novih čolnov za pristaniščno službo in 4 jadrnice. Lastniki se povesod naši hrvaški Primorci.

d V Kandiji pri Novem mestu je umrl prof. Franc Brežnik, vlad. svetnik in upok. gimnazijski ravnatelj.

d V Dolenjem Logatcu je umrl po kratki bolezni g. Janez Kunc, posestnik, v 70 letu starosti. Pokojnik je bil 45 let naročnik »Domoljuba« in zvest krščanski mož. N. v m. p.!

d Hiša in vsa gospodarska poslopja so zgorela posestniku Janezu Pelko, Radule pri Šmarjeti na Dolenjskem. Požar je uničil tudi ves živež.

d Iskra iz lokomotive je užgala meč Starim Bečejem in Sento v Vojvodini letošnjo žetev mnogih malih posestnikov v obsegu 70 jehov zemlje.

d Požar je izbruhnil v oddelku za prženje kave v tvornici v Novem Sadu. Škoda se ceni na 300.000 Din.

d Na tri dele je razbila strela novi zvon v občini Bokšičlug v Slavoniji, ko je udarila v cerkveni zvonik.

d V Štipu v južni Srbiji so pokopali dva orožnika, ki sta dobila smrtno rano pri zadnjem spopadu z bolgarskimi komitaši. Po pogrebu je več kot deset tisoč ljudi na zborovanju zahtevalo, da mora biti razbojništev od bolgarske strani konec.

d Vpad albanskih razbojnikov. Pod vodstvom bolgarskih komitašev so pričeli vpadati albanski razbojniki na naše ozemlje. Te dni se je pripetil tak slučaj blizu Ohridskega jezera, kjer so albanski kačaki (razbojniki) napadli planinske hleve, povežali pastirje in odgnali 700 ovc. Tamošnji kmetje so skupno z orožniki zasledovali kačake, ki so bili prisiljeni pustiti ovce. Začelo se je streljanje, v katerem sta bila dva naša orožnika ranjena, še več pa komitašev, ki so se končno umaknili na albansko ozemlje.

d žrtev alkohola. Bilzu Čulina pri Zagrebu je nek pijani kočijaž padel na tračnice ter prišel pod kolesa vlaka, ki so ga dobesedno razsekala na kosce.

d Staro sovraštvo med fanti. Te dni se je Z. iz Mrašvega na Dolenjskem napil korajže v vinotoču posestnika Jeršiča. Ko je šel zvečer proti domu, je spotoma izval Janeza Z., ki je bil pri gostilničarju Zajcu, češ, kaj da išče v Mraševem. Po kratkem prepiru sta se spoprijela in Z. iz Brda je potegnil nož ter prepiral Z. obleko na trebuhu ter mu zadal tako rano, da se je vsled velike izgube krvi onesvestil. Smrtono-varno ranjenega Z. so še ponoči prepeljali v breziško bolnico, kjer je bil takoj operiran, kar mu bo morda rešilo življenje.

d Nesreča v gorah. Večja družba je preteklo soboto odšla iz Ljubljane v Mojstrano in od tam v Vrata. Hoteli so zlesti na Triglav po znani severni steni, ki je zelo nevarna in je povzročila že marsikatero smrtno nesrečo preveč drznih planincev. Tudi zdaj se je tako zgodilo. Raz visoke, skoro navpične stene je omahnil v kakšnih 150—200 metrov globok prepad Čene Habe iz Ljubljane. Za seboj je potegnil še Viktorja Vreža, ki pa je padel le kakih 80 metrov globoko in so ga še rešili, močno poškodovanega sicer, toda še živega, dočim je bil Habe koj mrtev.

Smrtna nesreča. 47 letni posestnik Ivan Janež iz Hrastja je šel v ponedeljek zjutraj za svojega svaka z vozom po opeko v Oražmovo opekarno v Gameline. Pri črnuškem mostu pa mu je nenadoma odpovedala zavora pri vozu. Skočil je h konjem, da bi jih previdno vodil po hudem klanecu, toda bilo je prepozno. Konji so Janeža podrli na tla in šli z vozom preko njega. Težko naložen voz mu je strl prsni koš. Gameljski delavci, ki so šli ravno na delo, so Janeža potegnili že mrtvega izpod voza. Pokojni Janež je bil vzoren gospodar, skrben oče svojim 4 nedoraslim otrokom in zelo spoštovan med sosedi.

d Grob je našel v morju. Pri gradbi bakarske železnice zaposleni delavec Josip Balenovič je skušal na obali dvigniti skupno s svojimi tovariši z dvigalom težek vagon. Naenkrat se je vagon prevrnil, padel v morje ter pokopal pod seboj Balenoviča. Morje je tam globoko kakih pet do šest metrov. Vsi poizkusi, da bi Balenoviča rešili iz groznega groba v morju, so bili brezuspešni. Tudi njegovega trupla še niso mogli dobiti. Balenovič je že dvanajsti delavec, ki se je ponesrečil pri gradbi bakarske železnice.

d Usodepoln skok na glavo. V kopalnici v Zemunu je skočil pri kopanju obrtnik Mijo Premec na glavo v vodo, zadel pa se je pod vodo v nekega drugega kopalca, ki se je komaj rešil. Premec je najbrže padel vsled udarca v nezavest in utonil.

d S kolesom je prišel pod avto. Pretekli teden je na oblastni cesti med Kamnico in Senico ob Dravi pri Mariboru povozil avto graščine Viltuš 43 letnega viničarja iste graščine Jožefa Kupljenika iz Jalovca pri Mariboru proti Selnici, v isti smeri pa se je peljal na kolesu viničar Kupljenik. Na strmim klanecu pri Bresternici, kakih 40 korakov od gostilne Bruderman je hotel Kupljenik s kolesom prhiteti

avto, a je na ozkem ovinku prišel podenj. Avtomobil mu je zdrobil lobanjo. Kupljenik je ostal pri priči mrtve.

d Avtomobil je zavezil v vlak med postajama Dovže in Metlinje pri Celju. Avtomobil je vozil g. Stangl, sodavičar iz Slovenjgradca. Na avtu so sedeli še g. Lobe, pečar iz Slovenjgradca, njegov 15 letni sin in še neki dečko. Ob trčenju so vsi potniki zleteli iz avta, ki je popolnoma zdrobljen. Lobe in Stangl sta težko poškodovana, dočim sta oba dečka zletela raz avto brez posebne nesreče.

dZ avtom v 35 m globok prepad. Po cesti blizu Ogulina v Dalmaciji je vozil tovarni avto avtobusnega podjetja Tapred, na avto pa je bila pripeta prikolica. V prikolicci je sedelo šest oseb, pri vojanu poleg šoferja pa še ena ženska. Na nekem nevarnem mestu se je avto hotel ogniti tovarnemu avtu in se preuknil v 35 metrov globok prepad. Prikolica je preskočila tovarni avto in se ustavila na nekem drevesu, avto pa sta zadržali dve debeli bukvi 15 m nižje. Šoferju se ni pripetilo nič hudega, težko pa so ranjene štiri osebe, ki so jih prepeljali v ogulinsko bolnišnico, kjer se bore s smrtjo.

d Zopet smrtna vožnja z avtomobilom. Lesni trgovec in lastnik parne žage Franc Razboršek je zavezil s svojim avtomobilom v občestno drevo, jablano na državni cesti pri Vrholah, približno 2 km od Slov. Bistrice proti Konjicam. Sinek je bil tako močan, da je avto izruval celo drevo. Vozilo se je popolnoma razbilo. Avto je šofiral Razboršek sam. Poleg njega je sedelo v avtomobilu še 5 oseb in Razborškov sin. Vsi drugi so le malo poškodovani, a Razborška je pritisnilo na sedežu s tako silo, da mu je pretisnilo trebuh in prsni koš. Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v mariborsko bolnico, kjer pa je umrl.

d Avtonesreče druga za drugo. V sredo, 17. t. m., je vozil pri Brestnici pri Mariboru tovarni avto graščine Vildoš v Jelovcu proti domu. Za njim se je pripeljal s kolesom 43 letni pri graščini uslužbeni viničar Josip Kupljenik in je hotel priti po desni strani vozeč se, pred tovarni avto. Ta se je pa po predpisu držal jako na desno stran in tako je zadel v kolesarja ter ga vrgel na tla in ga pozovil. Poklicali so takoj rešilni oddelek. Ko je ta prispel, je bil Kupljenik že mrtev.

d Z eno roko naperil revolver, v drugi držal bombo. Župan piperske občine v Črni gori Ljubovlj je dvignil 90.000 Din invalidskega denarja in odšel v svojo občino, da ga razdeli invalidom. Spremljal ga je občinski sluga, ki je bil obožročen. Na nekem samotnem kraju se je mahoma pojavil pred njima neznan tujec ter sta župan in spremljevalec takoj spoznala, da gre za roparja. Neznane je z eno roko naperil revolver, v drugi pa je držal bombo. Izvršilo se je to s tako naglico, da se napadena nista mogla znajti, ko pa sta opazila v bližini še enega roparja, ki je naperil proti njima puško, sta se udala sili in izročila roparjema denar. Vrnila sta se v Podgorico, kjer sta takoj obvestila redarstvo, ki je začelo zasledovanje, vendar ni za roparji ne duha ne sluha.

Spominski dan borcev na Brezjah 11. avgusta.

S stisnjenimi zobmi, s solzami v očeh beremo knjige svetovnoznane, ki pišejo o vojni, zlasti francosko Ogenj in nemško Im Westen nichts Neues! Vendar v teh knjigah pogrešamo Boga, Marijo. In vendar so milijoni umirali s temi imeni na ustnicah. Marijin zvon nas spet kliče na Brezje tovariši, da javno povemo in dokumentiramo, da je bila v grozoti vojne Ona naša zvesta spremljevalka. Zato k Njeji!

Dobro ne bilo bi možu, če bi nikoli ne našel nikjer tiste Žene, pri kateri kakor otrok bi potrkal na dver.

Polovična vožnja že dovoljena vsem in letos tudi ženam, ker je mnogo vdov in sirot, ki hočejo z nami na Brezje. Vsak je deležen torej te ugodnosti in sicer od 9. do 13. avgusta. Pevci vežbajte naše pesmi. Vsi dobite izkaznice na Brezjah. Dajte vozne listke žigosati, karte dobro shranite!

Tovariši, 11. avgusta na Brezje ob vsakem vremenu! Spored še objavimo.

Glavni odbor ZSV v Ljubljani.

d Pranje brez mila je ravno tako nemogoče kakor brez vode. To mnenje ne prevladuje samo pri vseh dobrih gospodinjah, temveč tudi pri znanstvenikih, ki so proučevali problem pranja. Glej oglaš »Gazeta«.

d Sprehod v parku ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali če Vas še čaka. Ako jemljete za pranje perila SCHICHT-ov »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

d Kdor še ni plačal srečk »Županove jame«, naj to takoj stori, ker je žrebanje pred durmi.

d Nastop notranjskega orlovskega okrožja in blagoslovitev novega doma se bo vršila 4. avgusta v Begunjah pri Cerknici. Vabi okrožni odbor.

d Listnica uredništva: J. B. v R.: Zastarelo! Kadar se kaj posebnega zgodi, sporočite takoj in bomo radi natisnili. — J. A. v S.: Z vašo »zlato valuto« bo težko kaj. Vprašajte za svet dobrega advokata. — Leskovec pri Krškem: Došlo prepozno. Pride prihodnjič na vrsto.

Dr. Ivan Hubad
zobozdravnik v Škofji Loki
zopet redno ordinira

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela »Union«.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Katoličan se bo smel poročiti samo cerkveno. Dosedaj je vsak katoličan v Italiji, ki se je hotel poročiti, moral to storiti najprvo pred državno oblastjo; šele potem ga je cerkvena gosposka smela zvezati v zakon. Po določilih, ki izhajajo iz konkordata, pa bo to drugače. Cerkveni zakon je od države priznan kot polnoveljavni. Cerkev je zato sklenila, da se mora vsak katoličan poročiti samo cerkveno.

s Razno. Te dni je daroval prvo sv. mašo v Lillu na Francoskem g. Jožef Mari Baken. Navzočih je bilo pet njegovih bratov, ki so vsi duhovniki. — V zadnjih dnevih so bili sprejeti od papeža nekateri romarji iz Mehike. Papež jih je zelo prijazno in očetovsko sprejel ter izrazil nado, da bodo katoličanom v Mehiki zasijali srečnejši dnevi. — Papež je sprejel jugoslovanskega poslanika Simiča, ki je papežu v imenu Nj. Vel. kralja čestital k mašniškemu jubileju.

Italija.

s Mladino sme vzgajati samo fašizem. Mussolini je sprejel nedavno v Rimu 200 voditeljev milanskih fašistov in govoril med drugim: »Mladi rodovi popolnoma pripadajo nam in nikakor ne namerjamo delati kakršnekoli izjeme pri tem našem trdnem osnovnem pravilu. Mladi rodovi se morajo vzgojiti v posebnem duhu fašistske discipline in zato je potrebno, da marljivo in redno obiskujejo zavode, ki jih je režim zanje pripravil, in sicer samo te zavode.« — Sv. stolica je že protestirala, zakaj na temelju nedavno izvršenega sporazuma z italijansko vlado se papež ni odrekal katoliški vzgoji mladine.

s Razno. Gostilno so zaprli g. Sviri v Riemanjih. Bila je nad sto let stara. — Vihar je napravil veliko škodo na koruzi in sicer na ozemlju od Batuj do Ajdovščine. — Zunanje ministrstvo je dalo nalog vsem italijanskim poslanikom in konzulom v inozemstvu, da morajo točiti pri večerjah in sprejemih le italijanska vina. — Iz Ilirsko Bistrice do pod Snežnika je vojaški erar zgradil okrog 10 km dolgo novo cesto. Bistriški in okoličanski gozdovi, ki tam ležijo, bodo s to cesto mnogo pridobili. Cesta se vije skozi bližnjo vas Trnovo, mimo šole, farovža in cerkve. — V Brestovici pri Povirju je umrl 93 letni Valentin Vitez. — Na Proseku je daroval novo sv. mašo g. Aleksander Milč iz Briščikov. To je bila prva nova maša v tej župniji. — V Fojani v Brdih je bil te dni upokojen 70 letni učitelj Fortunat Korošec, ki je v tem kraju 45 let neprestano poučeval. — V Velikem Otoku pri Postojni so pokopali osemdesetletno Marijo Vilhar.

Bolgarska.

s Strune napen'ajo. Gotovo je, da bi Jugoslavija, vzlic vsemu kar je bilo, živela rada z Bolgarijo v najboljših prijateljskih

„Mi se mnogo izprehajamo.“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker peremo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

odnošajih. So pa v Bolgariji žalibog še vedno ljudje, ki menijo, da delajo čast bolgarski državi, ako po svojih razbojniških odposlancih pobijajo na našem ozemlju predstavnike naših oblasti. Pa ne samo to: so v Bolgariji tudi časopisi, ki take ubijalce proglašajo za narodne junake. In tako pisavo trpe merodajni bolgarski krogi! Ali ni bolgarski narod vsled take in podobne bratomorne politike že dovolj prestal?

Rusija.

s Napetost med Rusijo in Kitajsko. V Mandžuriji, obširni deželi med Kitajsko in

Rusijo na skrajnem vzhodu Azije, se že od nekdaj borijo za vpliv Rusi in Japonci. Od kar pa so se Kitajci kolikortoliko osamosvojili, so začeli tudi ti gledati na koristi, ki bi jih lahko imeli v tej deželi, ki je pravzaprav njihova. Rusi so že dolgo pred svetovno vojno zgradili v Mandžuriji več železniških prog z lastnim brzojavom in telefonom. Te železnice so bile skupna last Rusije in Kitajske, taka je bila namreč pogodba. Tudi nastavljeni so bili Rusi in Kitajci. Oni teden pa so Kitajci zaprli vse ruske telefonske in brzojavne uradnike in jih kar poslali v Rusijo. Obdolžili so jih,

da so vršili boljševiško propagando. Vprašanje je seveda, ali bodo Rusi kaj takega mirno potrpeali. Nekateri menijo, da bodo, če ne pojde drugače, z vojaško silo prisilili Kitajce k spoštovanju mednarodnih pogodb. Medtem pa Kitajci kar naprej zapirajo ruske državljane. Kitajci kakor tudi Rusi so poslali na mejo močne vojaške oddelke, vendar trdijo zadnja poročila, da bodo velesile, zlasti Amerika posredovale in tako preprečile novo vojno.

Drobne novice.

30.000 ljudi je brez strehe vsled povodnji v Indiji.

5600 dreves je uničil letošnji mraz v češkem glavnem mestu.

1000 hiš je pogorelo v Kutišru v Rusiji.

V trinajstih dneh je priletel iz Avstralije v London aeroplan »Southern Cross«.

140 konj je uničil požar v nekem hlevu v ameriškem Njujorku.

100 ameriških industrijscev je prišlo v Rusijo, da se pouče o razmerah.

Granata je eksplodirala na vojaškem vežbališču v Budimpešti. 5 vojakov mrtvih in mnogo ranjenih.

Zadnji orkan (silen vihar) je zahteval na Čehoslovaškem 500 smrtnih žrtev, 3000 pa več ranjenih.

Brzovlak je skočil s tira blizu Stratteua v Ameriki. 20 mrtvih.

Del italijanskega brodograditeljskega koncerna Poljsko.

Od 10.000 nemških igralcev je več kot tretjina brez službe.

Nemški državni kanceler Müller se je podvrget operaciji na mehuru. Ni še izven nevarnosti.

Prazen električni voz je zadel v Parizu v vlak. 25 ranjenih.

Umrli je znameniti avstrijski pesnik Hoffmannsthal.

Brod se je potopil na sibirski reki Kan. Utonilo je 200 ljudi.

Italijansko trgovsko brodogradništvo je po številu tcn sedmo na svetu.

Streha se je udrla med službo božjo v Pattadi na Sardiniji. 2 mrtva, 11 težko ranjenih.

Cela vrsta skladišč raznih trdk je pogorela v nemškem Frankfurtu.

Porušilo se je na novo grajeno gledališče v romunskem Bukareštu. 11 delavcev težko ranjenih.

300.000 kokoši bodo Rusi prodali Poljski.

NAZNANILA.

n Kat. prosv. društvo v Vrhpolju pri Moravah priredi v nedeljo dne 28. jul. ob 3 popoldne v društvenem domu gledališko igro v 3. dejanjih »Sanje«. Cena sedežem Din 4, stojščem Din 3. — Vabljeni!

n Prostovoljno gasilno društvo v Gorenjem Logatcu bo priredilo v nedeljo dne 4. avgusta t. l. blagoslovitev nove motorne brizgalne in društvenega prapora, spojeno z veliko vrtno veselico v lepem senčnatem grajskem parku gosp. dr. Windischgrätz v Gorenjem Logatcu. Vabimo vse prijatelje gasilstva na omenjeno slavnost.

n Žrebanje loterije »Županove jame« bo 15. avgusta. Ne odlašajte z nakupom srečk. Čisti dobiček je namenjen za elektrifikacijo jame.

PO DOMOVINI

Radovan Hrastov:

Na Gorenjskem je fletno ...

I.

Saj pesem poje tako, ne? Seveda! In kar pove narodna pesem, je resničen izraz dejanskega stanja, je tudi točen obraz ljudske duše.

Na Gorenjskem je fletno,
k' so v' soke gore...

* * *

Na primer Gorje. V breg, pod hrib, pod gore je prislonjena fara in od tega izhaja ime. Jarno! Že imena naših vasi, naših gora, voda, mnogih drugih stvari so pristno domača, narodna, utemeljena v naravi ali v starih, davnih običajih, navadah ali sponinih. Niso kar tako iz nič, naše gorenjske vasi.

Če se vasi, kaj šele potlej ljudje, prebivalci vasi? Spet jasno: nekaj podobnega bo! Nekaj pristno slovenskega, domačega. In vam povem, da nisem še našel doslej bolj originalno slovenske vasi, kot so na primer Gorje. Pa ne vem povedati, zakaj. Človek gre tja, gre med ljudi, pogovarja se z njimi, — pa to spozna, kratko in malo spozna in dožene: tukaj si doma!

Ne enkrat, večkrat sem že bil tamkaj. Zdenič tedaj, ko so blagoslovili novi društveni dom. Spet so jo Gorjanci usekali kar po svoje: to bo »Gorjanski dom« — kakšen društveni, prosvetni, naš naj bo! Tako so Gorjanci sklenili in prav tako je napisano na novem domu.

Pa kako so se fantje postavili tisti dan! Najlepše konje so izbrali, okrasili so jih, potlej zasedli in zdričali z njimi gostom naproti! Menda je bilo okrog dvajset jezdecov. Vsi v narodnih nošah, sami krepki, zraščeni fantje, listje naših gora... In konji takisto!

Lepo so bili okrasili vas. Mlajše so postavili po vasi, ob domu, ob cerkvi, ob kapelici, kjer je mašo bral in pridigal gospod pomožni škof ljubljanski, doktor Gregor Rožman. Vse se je tedaj strnilo pod lipo, pred kapelico, vse okrog nje do cerkvenih zidov.

Oh, novega škofa bi pa vendarle rada slišala in videla! so šepetale mamice za vrtovi in zillle dalje in bliže.

In kar smejale so se jim oči od sreče, od veselja, da so novega škofa spoznale in videle in slišale, kako pridigajo lepo...

Gorenjska kri, zdrava, krepka, ponosna, v versko zavest položena in zato raste in živi in se ohranja. In zato naj jo Bog živi!

PREDDVOR

(Ker so kupovali vrednostne papirje pri tuji trdk.)

Zdrav in priazen je naš podgorski kraj v vzhodu lepih Karavank. Vsako leto pridejo letoviščarji, da se naučijo svežega zraka. Tudi pri nas se dobijo ljudje, ki so bili opeharjeni za vrednostne papirje. Pošteno do zadnje pare so plačali vse obroke, a sedaj so ob ves denar, ker je dotična trdka propadla. — S poštnim dostavljanjem nekatere daljne okoliške vasi niso zadovoljne. Trikrat na teden pošto dobijo, zato pa jo za tiste dni točno zahtevajo. — Polja dosi dobro kažejo, če ne bo kakšne ujme.

JEVNICA.

(Novo ljudsko šolo bodo blagoslovili.)

Dne 4. avgusta bo minulo eno leto, odkar je otvoreno novo žel. postajališče. Ta dan bomo proslavili na poseben način. Na postajnem poslopu, ki spada po mnenju strokovnjakov vsled svoje prijazne okolice že itak med najlepše, kar jih poznamo na naših progah, bomo odkrili spominsko ploščo z napisom »Zgradili okoličani 1928«. Plošča sicer ne bo velika, vendar pa iz pravega švedskega granita, ki ima vse pogoje za trajno lepoto. Kot taka bo krasila vzhodno stran postajališča, obenem pa spominjala še poznejše rodove, da se z dobro vo-

ljo in skupnostjo doseže tudi težak cilj. — Isti dan ob 2 popoldne, torej eno uro pred odkritjem plošče, bomo na slovesen način blagoslovili tudi novo ljudsko šolo, ki je ravnokar dograjena. Šola je bila nujno potrebna, saj se je doslej vršil pouk v navadni privatni hiši, ki pa že v nobenem oziru ni več zadostila. Zahvala, da se nam je uresničila, gre predvsem krajev. žolskemu odboru pod predsedstvom g. Hvala Ivana in naši izredno delavni učiteljici gđ. Leopoldini Pleveljevi. Novi, lepši učni prostori naj ji bodo skromno zadoščenje za vztrajno, trudopolno delo. — Po končanih slovesnostih se bo vršila na prostem, v prid postajališča in šole, velika ljudska veselica, za katero vlada, kakor lansko leto, tudi letos veliko zanimanje. Okoličane od blizu in daleč vabimo, da si ta dan jevniške nove naprave ogledajo ter se ob zvokih godbe iz Dev. M. v Polju za par uric porazvesele v našem krogu.

DEVICA MARIJA V POLJU.

(Nagrobni spomenik ubil deklico.)

Te dni je odšel brez vednosti staršev 4 letna Minka Kosanc z drugimi otroci na pokopališče, kjer je hotela zlesti po kamenitem spomeniku na ograjni zid. Spomenik pa je bil slabo pritrjen, je bil že star, se je odčlodel od zidu ter tako nesrečno padel na deklico, da ji je razbil črepljino in je bila takoj mrtva. Pač izreden slučaj težke nesreče.

GABROVNICA POLEG ČESNJIC.

(24 let ležal hrom na postelji.)

Umrli je 19. julija v Gabrovnici poleg Česnjic Simon Urnkar, ki je bil v vsej okolici znan, ker je ure popravljal. Ležal je celih 24 let hrom na postelji. Pred petimi leti se je oženil. Bil je poročen na postelji. Izbral si je dobro ženo, ki mu je ves čas stregla kakor usmiljenka. Zlasti zadnje mesece je mnogo trpel. Zaslužil si je nebese.

TRBOVLJE.

(Nastop Celjskega orlovskega okrožja.)

Dne 4. avgusta t. l. priredi Celjsko orlovsko okrožje veliko prireditve v Trbovljah. Prihiti bodo Orli iz Savinjske doline, pozdravili brate iz krajev ob južni železnici in z veseljem v srcu jih bodo sprejeli pozavski Orli. Ta dan obeta biti svetla točka v delovanju orlovске organizacije v Trbovljah. Ze dolgo se vrše velike priprave in orlovski odseki se že davno vadijo za ta veliki orlovski dan. Vabimo vse prijatelje orlovstva, da se tega dne udeležijo našega nastopa, da praznujejo z mladinsko orlovsko organizacijo praznik, ki naj bo krona našemu notranjemu delu. Prijatelje našega gibanja in orlovске odseke, kamor pošljemo plakate prosimo, da jih razobesijo na vidna mesta. Bog živi!

VELIKE LAŠČE.

(Orlovski odsek praznuje dvajsetletnico.)

Orlovski odsek v Velikih Laščah praznuje 20. let dvajsetletnico svojega obstoja, ki jo proslavi dne 28. julija t. l. s celodnevno prireditvijo s sledicim sporedom: ob 9 sprejem gostov na postaji, ob 10 sv. maša s pridigo (g. vikar Koretič), ob 11 javno zborovanje; ob 14 litanije, ob 15 javna telovadba. Javno zborovanje, na katerem bodo govorili g. dr. Basaj in bivši voditelj odseka gg. Jernej Hafner in Miha Jenko ter javna telovadba se bo vršila na vrtu hiše Hranilnice in posojilnice v Velikih Laščah. Pri orodni telovadbi bodo sodelovali tudi praški zmagovalci. Po telovadbi prosta zabava, srečolov in šaljiva pošta. Igrr žel. glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane. Na progii Velike Lašče—Ljubljana vozi zvečer poseben vlak, ki odhaja iz Velikih Lašč ob 20.20. Bržkone bo dovoljena tudi polovična vožnja. Vsi bivši člani in prijatelji orlovstva iskreno vabljeni. Bog živi! Odbor.

RIBNICA.

(Izvrsten mož je umrl.)

V nedeljo, dne 14. t. m. se je vračal od jutranje sv. maše v Ribnici Ignacij Šmalc iz Otavice. Za njim privozi z biciklom, sosedov sin, ki je od zadaj tako nesrečno zadel ob Šmalca, da je ta padel in z obrazom udaril ob tla. Pri padcu je dobil na

glavi tako težke poškodbe, da je obležal nezavestno. Prenesli so ga v bližnjo hišo, kjer mu je duhovnik podelil sv. poslednje maziljenje, zavedel pa se smalec ni več. V torek je vsled krvavljenja možganov izdihnil. Bil je mož blagega značaja, star 64 let, veren mož, zvest član Apostolstva mož, cerkveni ključar v Hrovači in mnogoletni odbornik Hranilnice in posojilnice v Ribnici. Blagemu možu ohranimo najlepši spomin, Bog pa mu bodi — bogat plačnik!

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Orlovski prireditelj in še nekaj zanimivega.)

V nedeljo dne 4. avgusta bo v St. Jerneju celodnevna orlovski prireditelj. Ob 10 dopoldne sv. maša, nato javno zborovanje. Govorijo priznani govorniki iz Novega mesta. Ob 14 litanije, nato javna telovadba in prosta zabava. Pri telovadbi nastopijo člani, članice in mladiči celega novomeškega okrožja. — Prvi del zdravstvene ureditve vasi Gor. in Dol. Gradišče bo kmalu končan. Tako Higijenski zavodu, kakor oblastni samoupravi smo zelo hvaležni za važno delo, podporo in skrb za našo občino.

Domača pisma iz tujine.

IZ ŠVICE.

(Kmetje, posnemajte Švicarje!)

steer je moj namen zasledovati sirarstvo, a predpogoji za uspešno sirarstvo so: dobro obdelano polje ter skrbno in redno oskrbovana mlečna živina. Zato sem si tudi na tem polju nabral nekaj podatkov, katere hočem podati svojim rojakom — slovenskim kmetom. Švica, kot ena prvih držav na mleškem polju, je precej slična Sloveniji. Dasi ima morda nekoliko boljše zemljo. Zato bi jo morali Slovenci posnemati. Predvsem so sledeče glavne napake: 1. Slabo gnojenje ter zapleveljeni travniki. 2. Nepravilno krmiljenje živine. 3. Neredna in nepravilna molža. 4. Preveč jalove živine.

Ogledoval sem v Švici travnike ter jih primerjal z našimi. Kaka razlika! Tu visoke žlahtne trave, a pri nas neredko zapleveljena, negnojena

zemlja. Vidi se, kaj zmore umno gospodarstvo. Red in snaga povsod, kamor pogledaš. V vasi ne vidiš najmanjše nesnage, skrbno urejena gnojšča ter gnojnične jame. Da dobi Švicar gnojnico v večji množici, si ob deževnem vremenu od časa do časa napelje deževnico v jamo. Potem pa priliva travnikom in polju na vse pretege, zato pa tudi uspehi ne izostanejo.

Za primero naj podam položaj tukajšnjega srednjega kmeta. Polja ima 810 arov ter 360 arov gozda. In sicer ima 576 arov menjalnih travnikov. Od tega polja redi živine: 8 krav težke simodolske pasme (700—800 kg), 2 telci ter 2 konja. Zivino ima stalno v hlevu, razen jeseni, ko pase na svojih travnikih. Kot osnovno hrano jim daje poleti svežo travo, pozimi samo seno. Kot produkcijsko hrano pa dobe krepka krmila (otrobi, tropine itd.) po količini mleka. Krmi in molze samo dvakrat dnevno in to redno ob času, enako uro ima zjutraj kot zvečer: pol 6 do pol 7. Ne kot pri nas: zjutraj ob 5, zvečer pa ob 9, ali pa še pozneje. Ob rednem in skrbnem negovanju mu dajo krave povprečno 3000 l mleka letno. Iz mlekarne knjige sem posnel, da je dal imenovani srednji kmet preko leta 21.143 kg mleka v sirarno, kar mu je dalo lep denar. Razen tega se v Švici tudi doma, poje dosti več mleka ter mlečnih izdelkov kot pri nas v Sloveniji. Boljše izdelke izvažajo v inozemstvo, slatše pojedjo doma. Torej kmetje, posnemajte Švicarje! — Jakob Podlipnik, Zuzur.

Nove knjige.

»Slovar tujk«. Ravnokar v založbi Jugoslovanske knjigarnice izšli »Slovar tujk« ima namen služiti potrebi vseh družabnih slojev z razlago in pojasnilom številnih tujk, ki se vedno bolj pojavljajo vsled naraščajočega napredka na vseh poljih duševnega in materijalnega prizadevanja v naš jezik in vsakdanje življenje. V slovarju najdemo vse, kar je laiku nepoznanega, tujega; seveda z dodatkom od

kje beseda izhaja. Zgodi se, da tujke niso čisto mehanično in iz navade rabijo, ne da bi jih razumeli in pravilno tolmačili. To pa ima slabo stran, da se večkrat važni pojavi v dnevni politiki, znanstvu, tehniki in družabnem življenju razlagajo brez pravega razumevanja, kar je večkrat vzrok neljubim zablodam. — »Slovar tujk« je zanesljiv vodnik in tolmač v številno množico tujih izrazov, katerih je danes prenatrpano dnevno časopisje. Knjiga pa ima obenem tudi namen one tujke, ki jih lahko pogrešamo, posloveniti in nadomestiti z dobrimi domačimi izrazi. Kjer pa to ni bilo mogoče, pa so vsi tuji izrazi z opisom razloženi in pojasnjeni. — »Slovar tujk« je nujno priročna knjiga za vsakogar in Slovenci smo z njim končno le izpolnili obetno vrzel v naši zbirki slovarjev. Ta priročna in prepotrebna knjiga stane v celo platno vezana 50 Din, po pošti 3 Din več. — Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Dr. V. Meršol: Malaria. Malaria je bila nam Slovincem pred vojno precej neznana bolezen. Čitali pa smo, kako razsaja v raznih močvirnatih krajih na jugu. Ker služijo naši fantje vojake po raznih krajih, kjer je še vedno leglo nevarne bolezni in je za to večje razširjenje te bolezni tudi pri nas mogoče, moramo biti Higijenski zavodu v Ljubljani, ki je izdal in založil gori imenovano knjižico, le hvaležni. Knjižica na 29 straneh poljudno obravnava, kje je razširjena malaria, kdo jo povzroča, kako poteka bolezen, kak se zdravi itd. Toplo priporočamo vsem, ki jim je mar ljubo zdravje, naš najdražji zaklad.

23

RAZNO

Pajk, ki preži na ribe. Znani so veliki pajki iz Južne Amerike, ki napadajo tudi ptice. Pajk, ki lovi ribe, pa živi v srednji Afriki. Ni baš velik ali močan je. Poišče si primeren prostor na obrežju in se podpre z zadnjimi kraki, da počiva na vodi čisto mirno. sprednje pa raztegne na vodi. Ko se mu približa neprevidna riba, skoči nanjo, jo zagradi z vso silo in hitro tira na kopno. Ribica pogine in pajk jo poje lepo v miru.

Lev na londonski ulici. Po londonskih ulicah so prevažali cirkus z različnimi divjimi živalmi. Avtomobil, na katerem je bila levja kletka, je zadel ob drevo, kletka se je odprla in devet let star lev je stopil na obiljeno londonsko ulico. Ko se je čutil prostega, je najprej na sredi ulice pol ure mirno ležal. Nabralo se je krog izrednega potnika polno pešcev in avtomobilov. Ko se je približal levu krotilec z vrvjo, je skočila zverjad preko plotu na travnik in se poglala kravi na

Cirkuški otrok

»A ona je imela druge načrte zate, ki bi bili zelo ugodni za vašo rodbino.«

»O svoji bodočnosti ne pustim odločati,« je odločno rekel Degenthal. »Če pa smatra moja mati težkoče za nepremagljive, pa naj prevzame posestvo moj mlajši brat, jaz pa se bom zadovoljil potem z njegovo doto. Nora mi je vredna več kot vse drugo.«

»Kurt, za božjo voljo, pomisli vendar, kaj delaš!« je zaklical Dahnow. »Ne stori ničesar v hipnem navdušenju... poslušaj vendar pameten nasvet!«

»Nisem v nikakem hipnem navdušenju, sem popolnoma miren, kot vidiš. A povej vse, kar imaš povedati; hvaležen ti bom za to.« Vdano se je usedel prijatelju nasproti.

Dahnow, ki je hotel zadostiti vsaj svoji dolžnosti in ki je bil prišel zopet do svoje polne zavesti, je povedal vse, kar je mogoče povedati v takem slučaju in kar je bilo v enakih slučajih že stokrat vedano. Da, povedal je še boljše, kakor je to običajno; zakaj govoril je mirno in brez pretiravanja, kratko in s trpkostjo resničnostjo — a je govoril tudi z navadnim uspehom. Najboljša beseda je padla kakor kaplja vode na razbeljeni kamen: nekoliko zašumi, ohladi ga pa ne.

»Vse sem premislil in bom vse premagal,« je bil edini odgovor, tudi že dostikrat izrečen v takih slučajih.

»Kako pa njen oče?« je še vprašal Dahnow.

»Njenemu očetu sem, seveda, pravkar pisal; najbrž ima že moje pismo. Ali misliš, da je Nora dekle,

ki bi moglo tudi le eno uro trpeti skrivno razmerje?«

»Tudi to še!« je rekel Dahnow. Vendar ga je pri tem zadovoljevala misel, da je bil ravnatelj na to že pripravljen.

»Moji materi pišem še danes in ji razložim vse. Samo za eno stvar jo bom prosil, naj ne sodi, preden ne vidi Nore.«

»Ona je sploh ne bo hotela videti, če jo le kolikšak poznam... Da bi se pa zdaj s teboj še dalje pričkal, bi bilo brez koristi,« je rekel Dahnow in vstal.

Kljub trpki besedi je grof Degenthal segel z desnico po prijateljevi roki in mu jo gorko stisnil k slovesu.

VII.

Neprijetne zadeve imajo največkrat tudi še to lastnost, da nas nadlegujejo v naših najbolj neprijetnih urah. Klemen Dahnow je vsak čas ljubil mir, tako notranjega kot zunanjega, zlasti pa zjutraj. Dan, katerega ni mogel mirno uživati jutranje kave, jutranje smotke in jutranjega časopisa, se mu je zdel izgubljen. Degenthalova zgodba mu je omajala že notranji mir, zdaj pa je bil ogrožen tudi zunanji.

Nekaj dni po tem razgovoru je pridrvel Degenthal na vse zgodaj v spalnico svojega prijatelja, vzlic služabnikovemu ugovoru.

Prav tako je hotel tudi Dahnow obnoviti njegov protest, a pogled na prijatelja mu je zastavil glas; kajti Kurt, na zunaj bled in potr, je bil v razburjenju, ki se ne ozira ne na kraj ne na čas. »Na, beri,« je rekel s hripavim glasom in podal Dahnowu zmečkan pismo, ki je že kot tako kazalo, kako zelo ga je bila razburila vsebina.

Degenthal je šel nato z velikimi koraki po sobi sem in tja.

Vadovan Hrastov:

Listki iz Prage.

I.

Nisem še videl Prage do letos. Le silno hvalo sem slišal in bral o njej. Da je lepo, eno najlepših mest v srednji Evropi. Da je bogata na spomenikih, da je obsežna, da je stostolpna — vse to sem bral in slišal.

Pa sem tedaj s silnim zanimanjem čakal dneva, ko bom stopil v to slavo in zgodovinskih spominov polno mesto.

V zgodnjih jutranjih urah me je vozil brzovlak proti Pragi. Ves truden in zaspan sem buljil ven v solnčno jutro, gledal sem, gledal, nestrpen sem že postajati začel — tedaj vendarle: Praha, Wilsonovo nadražje! To je glavni, centralni praški kolodvor. Napravljiva vtis mogočnosti, vtis silnega prometa, vtis velemera. Praga tudi je velemer: prebivalstvo bo kmalu doseglo prvi milijon.

Pred kolodvorom takisto ostrmim. Vseposod val velemera, promet na vse strani, tramvaji, množica taksijev. Komaj se prerinem čez ulico, v park.

Na Hradčane mi je bila prva pot. Žal in škoda: le po opravkih, nujnih opravkih sem parkrat zašel v te mogočne dvore, nekdanje bivališče čeških kraljev. Pa bi tamkaj tako rad pogledal to in ono, o čemer sem slišal in bral — delo me je podilo venomer dalje, dalje, od vseh zanimivosti proč. Zato ne bom pisal in ne boste brali o tistem, kar je lepega in zanimivega v Pragi, pa videl tamkaj nisem; o tistem bom par bežnih vtisov narisal, kar je slučajno

šlo mimo mene in je ostalo v meni kot vtisnjen pečat.

Kdor s kakršnim koli opravkom pride v Prage, ni več sam svoj gospodar. Čas, prilike, razmere ga pode po vseh koncih in kotih, ki jih nikdar konca in kraja ni. Praga ni Ljubljana, Praga je velemer! — to pove vse. Jaz nisem verjel, ko pa sem prvo dopoldne prebil v tem vrtincu življenja in pestrosti, sem ugotovil: če bo tako dalje šlo, me sploh več iz Prage ne bo! Silne daljave so to, vračš se v ta in oni urad, znova nazaj — ves zbit, lačen, poldan zvoni, delo še čaka in te še podi, joj, nikdar konca ne bo...

Potlej greš, iščeš gostilne, restavracije, karkoli, da se le pošteno po kranjsko naješ in si — razočaran. Prideš tu, prideš tam, polno, natlačeno polno povsod, kam tedaj? Še dalje se poženeš v ulico, zaviješ ponovno v kakšno restavracijo — nikjer nič, pod milim Bogom nič in nobenega prostora. In ko si prišel v Prago, nisi utegnil zajtrkovati, celo dopoldne si letal in zdaj si tu: lačen, utrujen, vrgel bi svoje uboge kosti kamorkoli — nič. Grozno je to, fantje! V tujem mestu, med gruči ljudi, ki se vsak hip prerivajo sem in tja in ogrožajo vsak drugi vozni promet — ti se pa pehaš med njimi in res ne veš, kam bi. Res: le kam bi?

Končno je, ura tri, od letanja, od iskanja si že sit; tedaj najdeš komaj malo prostora v kakšnem vrtu. Jedi, kuhane, tople jedi pa nikakor ne, nikjer ne. Le šunko, pristno, širom sveta znano in priznано praško šunko, to dobiš in ti jo ponujajo kjerkoli. In jasno: pivo, pivo...

Oboje, šunka in pivo, pravo plzensko pivo, je v Pragi, kakor bi rekli: specialiteta. In se nazadnje mesto poštenega, toplega kosila, pogostiš z mrzlo, praško šunko in plzenskim pivom — in si, in moraš biti zadovoljen in sit.

Radio.

Radio-program od 25. jul. do 1. avgusta 1929.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba — 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 22.30 Casovna napoved in poročila.

Četrtek, 25. jul.: 18 Reproducirana glasba — 20 Prenos koncerta iz unionskega vrta.

Petek, 26. julija: 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Gospodinjska ura — 20.30 Pevski sol. večer ge. Wohinz: Slovenske dekliske pesmi — 21.30 Koncert Radio-orkestra.

Sobota, 27. julija: 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Delavska ura — 20.30 Prenos iz Zagreba.

Nedelja, 28. julija: 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.30 Poljedelska ura — 11 Spomin A. P. Čehova (El. nar. gl.) Samospeve poje gđ. Vedral — 15 Reproducirana glasba — 15.30 Humoristično čtivo — 16 Koncert kvarteta moškega pevskega zbora iz Krške vasi — 20 Prenos koncerta iz unionskega vrta.

Ponedeljek, 29. julija: 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Družinski mir podlaga vsake vzgoje (Horn) — 20.30 Koncert Radio-kvarteta.

Torek, 30. julija: 18 Koncert Radio-orkestra — 20 Iz slovenske literarne zgodovine — 20.30 Veseli večer: Na diatonično harmoniko igra g. Stanko, vmesne kuplete poje g. Premle — 21.30 Koncert Radio-orkestra.

Sreda, 31. julija: 18 Kotiček za naše malčke — 18.30 Reproducirana glasba — 20 Antologija slovenske lirike — 20.30 Koncert slov. vokalnega kvinteta (gg. Gostič, Mikuš, M. Vontina, Šule, R. Petrovič) — 21.30 Koncert Radio-orkestra.

Dahnów je s hladnosrečno zadovoljnostjo vzel in bral pismo z ravnateljstevim podpisom. Glasilo se je:

»Dasi se Vam, veleocenjeni gospod grof, zahvaljujem za čast, ki ste mi jo izkazali z večerajšnjim vprašanjem meni in moji hčeri, moram vendar enkrat za vselej odločno zavrniti prošnjo, s katero ste se obrnili name. Prav nič ne dvomim nad Vašim trdnim namenom, da hočete ugotoviti srečo mojemu otroku; a le Vaša mladost Vas tako slepi, da vidite možnost za to. Dovoljenja Vaše rodbine za to zvezo ne boste dobili nikdar in z njenega stališča priznavam to kot povsem upravičeno, ker so naši poklici preveč različni. A tudi jaz ne bom nikdar dovolil, da bi stopila moja hči v razmere, kjer bi je ne mogli z veseljem sprejeti, kjer bi dala njena zveza le povod za spor in nesoglasje, čegar posledice bi morala vedno nositi. Vi sami, gospod grof, niste v trenutnem navdušenju premislili dalekosežnosti svojega sklepa. Moja hči popolnoma priznava pravilnost mojih razlogov. Prav nič Vam nečem očitati, da ste dobili njeno besedo prej, preden ste vedeli za moje mnenje, ker mi je rekla moja hči, kako čudna zmeta Vas je bila privreda, da ste ji odkrili svojo ljubezen — mladih, ljubečih srečev ne sme strogo soditi. Vendar zelo obžalujem, da sem bil prepozen. Neka vest me je bila že poprej opozorila na to, kar se je zdaj, žal, že uresničilo. Vas, gospod grof, pa moram tem bolj prositi, da moje odločitev resno upoštevate in na noben način ne omajate moje hčerke v njenem sklepu ali ji skušate tega otežkočiti. Ne poizvedujte za njo; čez nekaj časa odidem iz tega kraja. Sami mi boste kdaj hvaležni za to, ki Vam jo moram povzročiti danes in o kateri rad verjamem kakor tudi o iskrenosti vseh Vaših namenov. Z iskrenim spoštovanjem Vaš udani Karsten.«

Iskrečih oči se je ustavil pred prijateljem. »Tebi »Pameten mož!« je zadonelo Dahnówu iz dna duše. A še preden je izpregovoril te besede, jih je Degenthal, kot je bilo videti, že bral z njegovih ustnic. Se vse to, seveda, zdi izborna, izvrstna, povsem tvoje mnenje,« je rekel trpko in s tresočim se glasom, »pa če postaneva midva po tem omejenem naziranju še tako nesrečna O, do smrti so jo bili zmučili, preden so to dosegli!« je vzkljnil ves iz sebe; vrgel se je na stol in si z rokami pokril obraz.

Dahnówa je obšlo človeško sočutje. »Ubogi fant,« je rekel kar najbolj sočutno in mu podal roko. Na znotraj pa je mislil še bolj: »Uboga deklica!«

»Beri tudi še to,« je rekel Degenthal ter mu izročil drug list, ko je začutil mehkejši glas prijateljev. Dekličja roka je bila vrgla nanj le nekaj besed:

»Bila je lepa, a velika zmeta. Bolje je, da se ločiva. Zdravstvujte! Bog Vas blagoslovi! Nora.«

Dahnów je vzdihnil; porodila se mu je neka zavest, da je tudi on kriv te bridkosti. Nekaj časa sta oba prijatelja molčala. A čim bolj je Dahnów razmišljal, tem bolj je zopet prihajalo do veljave suhoparno jutranje razpoloženje. Da je mlada in lepa in da bo pozabila, da jo bodo tolažili drugi, je menil.

»Ali veš ti, prijatelj,« je začel potem s kolikor mogoče pomirjevalnim glasom, »kakor tudi je za ta trenutek bridko, ima njen oče vendarle povsem prav; zdaj je ločitev še lažja in ti bi vendar nikoli ne mogel premagati težkoč.«

Degenthal je skoraj skočil vanj. »Ali misliš, da bom pustil pri tem?« je vprašal.

Dahnów je bil napravil napačno šahovsko potezo. V takih slučajih pa človeka nič bolj ne utrdi kakor dvom o možnosti, da se posreči. »Ali misliš, da me bo taka čekarija« — in Degenthal je vrgel pismo

vrat. Proganjalec je malo dvakrat ustrelil v zver, jo zadel, a je tekla dalje in jo ubrala za nekim Angležem večkrat kroz hiše. Trpelo je dolgo, preden so leva ustrelili. Zver je bila za predstave dobro izšolana in je bila vredna 64.000 Din.

Črne črte na ženskih nogavkah. V italijanski Genovi so si tolažili mladi fantje poziv oblati, da naj si ženske črke primerneje modro in zlasti, da naj nosijo daljša krila — čisto po svoje. Vzeli so s seboj kose oglja in na ulicah so ustavili vanko žensko, ki je imela kratka krila. Prijeli so jo in na nogavicah so ji napravili črne črte, do katere bi morala segati njeno krilo. Gospodične in gospe so protestirale, krik in vik je nastal na ulicah, razvili so se prepripi, katerim je napravila konec bele polica.

20. leto — smrt matere. Na porodniški kliniki v Lincu je te dni umrla žena mesararke mojstra Obermayerja. Rodila je dvajseto dete in pri tem je dobila vnetje trebušne mrene. Od dvajsetih otrok, ki jih je rodila, jih živi enajst, devet jih je pa umrla. Novorojenček živi in je

Gostilne in gosti na deželi.

Nemalokrat se našim podeželskim ljudem očita bolezen alkoholizma, po domače pijanstvo.

Ne morem reči, da je to očitanje krivično, dejal pa bom, da so naši ljudje tega očitanja navadno sami krivi. Pride ti v gostilno, pije in pije in še na misel mu ne pride, da bi poklical na mizo kaj gorkega ali kaj hladnega za želodec. Čemu? Doma lahko je zastoj, pa bi v gostilni jed plačeval! Pijače pa doma ne dobi, torej je čisto »naravno«, da v gostilni samo pije.

Kdor pa samo pije in ničesar ne je, se pa mnogo preje vpijani, kakor pa če bi zraven še jedel. Zato pa moramo gledati po naših cestah tiste žalostno omahujoče postave, zato poslušamo po vaseh tisto divjaško rjovenje in preklinjanje, zato leže za grmeviem tisti žalostni junaški korenjaki, ki so obležali v boju z alkoholovo vojsko, zato se polnijo ječe z mladimi močmi, ki bi bile bolj na mestu doma na gruntih in zato prihajajo v bolnišnice poravnati svoje ude in šivat raztrgano kožo junaki — aufbiksarji, ki jim je alkohol omamil možgane in jih opogumil, da sami niso vedeli kdaj in kako so jo izkupilili.

Žalostno dejstvo torej je, da naši ljudje v gostilnah več pijejo nego jedo. Naše gostilne postajajo pivnice; njih častljivo ime »gostilne« pa viš neredko brez pomena pribito zunaj nad vežnimi vrati.

Toda: ali so vsega tega krivi naši

možje in fantje? Ali ne nosijo tudi gostilne same v tem oziru precej greha?

Zapisal bom semkaj nekatere očitke. Vem, da ne zadevajo vseh gostilničarjev kar na splošno; gotovo pa so več ali manj krive v veliki večini vse naše podeželske gostilne. Zato sem prepričan, da radi tehle dobrohotnih besed ne bodo jezni tisti gostilničarji, ki jih ta stvar ne zadene. Preje bo kri zavrela tistim, ki se bodo čutili prizadeti. Morebiti se bo kdo hotel radi tega znašati nad našim listom. Star pregovor pravi: Kdor se opravičuje, samega sebe obtožuje. Tole bi povedal tudi tistim, ki se bodo nad temile vrsticami jezili: Kdor se bo jezil, je prizadet. Lepo naj spozna svojo napako, pobjlša naj se in pomirila se mu bo kri, gostilna bo pa pridobila na veljavi.

1. Kuhinja.

Truden in izhoben popotnik pride krog poldneva v vas. Z velikim veseljem se ozre na divje kovanje, ki rastejo pred hišo in v svoji senci skrivajo prijazen in veliko obetajoč napis:

Gostilna pri

dobri postrežbi.

Vstopi.

»Dober dan! — Prosim, ali bi dobil kaj jesti?«

Komaj prijazen, če ne naravnost neprijazen odgovor zajedne gostilničarke se glasi: »Pri nas opoldne nič ne kuhamo.«

Če bi zastavil isto vprašanje zvečer, bo odgovor za eno besedo drugačen. Če bo gostilničarjeva boljša polovica malo pri boljši volji, bo svoj odgovor še malo utemeljila: »Veste, kuhati se ne izplača. Na-

vadno ni nikogar, da bi jedel. Potem se pa vse pokvari in mi imamo samo škodo.«

Ko bi bil gost po svetopisemsko nadežen in bi le prigovarjal, naj zanj kaj skuha, mu bo prišel do ušes čmeren in pust odgovor: »Za enega samega človeka se pa res ne izplača kuhati. — Morebiti boste kaj pili?«

In vendar se kuha na štedilniku kosile za domačo družino in bi se brez truda in samo z malo dobre volje lahko pripravilo tudi za došlega gosta kaj toplega.

»Morebiti boste kaj pili?«

»Bi že. Pa bi rad preje malo prigriznil. Morebiti par kuhanih jajčkov in malo salate, morebiti imate kakšno konzervo, pa bi jo hitro ogreli.«

Pa vam povem, da jajčka še nekatera gostilničarka pozna, kaj je pa konzerva, pa še dober procent ne ve. Kdo ve, kakšna pregrešna beseda bo to!

Izredna milost bo, če se bo mati gostilničarka dala preprositi, da bo tujcu postregla s kuhano jedjo. Sicer bo pa veljala beseda: »Pij!«

In ravno ta zaniknost po mnogih naših gostilnah je kriva, da imamo pri nas vedno veliko pijancev. Naši ljudje pijejo in se zalivajo, ni pa tistega usmiljenega Samarijana in sre Samarijanke, ki bi takim pijanim muham o pravem času postregla z jedjo in s tem zabranila marsikako nedostojnost in marsikake izgrede.

Priznato dejstvo je, da mnogo naših podeželskih gostilničark ne zna niti najbolj navadne jedi narediti zadosti okusno. Vzrok temu je tista grda trma takih ženic, ki dobi izraz v besedah: »Kdor noče jesti,

24

zdrav. Avstrijski zvezni predsednik Miklas je, naslovil na mater, ko je našel, priznalo pismo in ji je poslal zraven dar republike Avstrije.

Pod krivo palico je dobro, je dejal srednjeveški rek, hoteč izraziti misel, da je bilo pod vladjo cerkvenih knezov, ki imajo zakriviljeno alkoholne palice, življenje boljše nego pod svetnimi knezi. Tega mnenja so pa še danes vsi oni tisoč, ki so vložili prošnje za sprejem v uradniške, vojaške, poselske in druge službe v Vatikanskem mestu. — Toliko je tel prošnje, da je vatikanski guverner nobil razglas, da v novi državi nikogar več ne potrebujejo.

5600 km dolgo ograjo že bodoče žice hočejo sedaj predlagati v kongresu ameriški voditelji protialkoholnega gibanja med Zed. državami Ameriko in Kanado, da preprečijo vtihoapljanje alkohola iz Kanade. Stroški 2 m visoke ograje, ki bi šla tudi skozi pragozde in čez ledena gorovja, so preračunjeni na 10 milijonov dolarjev. Vtihoaplje bi si seveda pomagali s predori pod ograjo.

zaničljivo od sebe — »omajala v mojem sklepu? Do severnega tečaja jo bom iskal! Vem, ona me ljubi in nihče naju ne sme ločiti!«

Glede severnega tečaja bi bil Dahnow rad omenil, da je tam podnebje, ki bi ga bržkone zelo ohladilo; ker pa so imele njegove besede doslej tako nesrečen uspeh, je menil, da bo bolje, če molči. Degenthal pa je brez prestanka nadaljeval: »Tako sem poskusil vse mogoče, da bi kaj zvedel o njej. Drugače nisem slišal kot to, da so bili včeraj zjutraj odpotovali. Da bi vsaj ne bil Nori obljubil, da me ne bo, dokler ne odgovori oče! Danes zjutraj sem bil že na brzovnem uradu in na pošti; menil sem, da je mogoče ravnatelj pustil tam naslove. A ničesar nisem zvedel. Zdaj grem pozvedovat na železnico. Karsten je znana osebnost, tam moram kaj zvedeti.«

»Bi si vendar jako zgoden,« je godrnjal medtem Dahnow v neprijetni misli na svoj moteni počitek.

Degenthal pa se ni zmenil za to. »Zdaj sem dobil tu še eno novico,« je nadaljeval, »in zato sem te moral motiti. Storiš mi lahko veliko uslugo. Včeraj mi je pisala mati, da namerava priti sem; nisem dobro razumel, kdaj. Moje misli so preveč raztresene. Ker pa bom moral bržkone odpotovati, mi je ni mogoče sprejeti. Bodi tako prijazen in jo sprejmi na kolodvoru. Beri tu njeno pismo, da boš vedel, kdaj; jaz se ne morem brigati za to.«

Dahnow je bral vdano tudi to, tretje, pismo. »Tvoja mati ne misli priti sem; potuje samo tod mimo v Bruselj, kjer namerava odpeljati tvojo sestričac iz samostana. Upa pa, da prideš na kolodvor in računa na to, da jo boš spremljal.«

»O tem zdaj ne more biti govora,« je izjavil Degenthal.

»A tvoji materi se bo zdelo zelo sumljivo, če ji odrečeš to malo uslugo!«

»O ne,« je rekel Degenthal, »ona že najbrž ima moje pismo in bo vedela, zakaj.«

»Veliko vprašanje je, če ima že tvoje pismo ali ne,« je zopet rekel Dahnow, dočim ni prav nič dvomil, da je njegovega že prejela in da bi bil zato po njenem mnenju potni ovinek za Degenthala zelo prikladen. »Po poštnem žigu sodeč je prav mogoče, da tvojega pisma še ni prejela. Naj bo temu kakorkoli, vedno boš dovolj potreboval dobro voljo svoje matere, da ti je ni treba zastoj jeziti. Kakor tedaj nisem doumel tvoje brezpogojne odvisnosti, tako mi je nerazumljivo sedaj, da nočeš prav nič prizanašati njenim čustvom. Jaz sem ti to, kajpak, prorokoval.«

Pravi in zdravi besedi je tudi razburjeno srce najprej dostopno. Tako tudi tu. Degenthala so zadele te besede v živo; mrmral je o nečem, »kar mu mora biti zdaj najvažnejše«; a Dahnow je izrabil pridobljeni uspeh.

»Če pričneš s svojimi poizvedbami dan preje ali kasneje, je popolnoma vseeno. Ravnatelj ni mož, ki bi mogel izginiti brez sledu; zdaj torej ne pozabi glavne stvari: pripravi svojo mater, da ti bo naklonjena. Na potovanju se najde priložnost za marsikako zaupno besedo.«

»Bom videl,« je rekel Degenthal. »A na vsak način bodi tudi ti na kolodvoru; če mi bo mogoče, te bom poslušal. Upam, da nama hočeš dobro.«

Z našo umetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo s malimi stroški pripravi izvrstno obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30.— po pošti Din 50.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kane sinova. Ljubljana in drogeriji Wolfram naal. M. Kane, Maribor, Gosposka 23.

kar mu skuham, naj pa pusti. Če jaz lahko jem, naj pa še drugi.« In podobno.

Kar daš na mizo, prinesi vsaj v čedni posodi. Domačini postreži, kakor si vajena, tujcem pa posveti malo več pozornosti. Pravil mi je nekdo, da je zahteval v gostilni klobaso. Gospodinja mu jo je prinesla, pa ne na krožniku, kakor si je želel, ampak zavito v zamazan časopisni papir. Taki slučaji se ne smejo dogajati niti v zadnji hribovski gostilni ne.

Naše gostilničarke bi storile dobro delo in seveda njih može tudi, ko bi svoje

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščin ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Mizarškega pomočnika

sprejemem takoj hrana in stanovanje na željo v hiši. Plača po dogovoru. Mihael Cizole, Zg. Gornje S. 22 p. S. Vid nad Ljubljano.

Gepeli dobro ohranja proda radi navede „elektromotorja“ Lavro Novak, Pivka 6 p. Naklo.

Služkinja v pomoč gospodinj, se sprejme. Istotam se sprejme čevljarški vajenec, kateri se je že učil. Naslov v upravi Domoljuba št. 7891

Proda se gepeli v zelo dobrem stanju. Cena po dogovoru. Ogleda se pri Franc Križaj, Pivka 8. p. Naklo pri Kranju.

Čevljarški vajenec

se sprejme takoj z vsi ostrbo v hiši. Jernej Bertonec, Zg. Dobrava p. Podnart.

Pletilni stroj malo rabljen „Ideal 8/50“ se proda pri Stanko Abolnar, St. Lavrenc, p. V. Loka.

Mala hišica skoraj nova poleg farne cerkve v trgu Sevnica se proda. Več se izve pri Ivan Milnarčič, Sevnica.

Ključavničarstva bi se rad izučil pri kršč. mojstru v Ljubljani ali okolici krepak fant 18 let, kjer bi imel hreno in stanovanje. Naslov pove uprava št. 7968

Šoto suho, trdo, prodam po 25 par kg. Pripeljem na dom. — Ogrin Franc, Sep 33, p. Vrhnika.

Tečaj za konzerviranje

na dr. Krekovi gospodinjšči v Zg. Šiški pri Ljubljani se vrši od 19. do 25. avgusta t. l. Plača se za ves tečaj 200 Din; notranje za hrano in stanovanje se posebej 250 Din. Priglasje sprejema vodstvo do 15. avgusta 1929.

Čevljarškega vajenca

ki se je že eno leto učil, sprejemem. I. Jamar p. Bled.

Vrtnarski vajenec

se sprejme takoj. Naslov v upravi pod št. 7841.

Kuharica starejša mož, katere je bila uslužbena na večjem posestvu na deželi se išče za takojšnji nastop proti dobri plači. Poučbe pod „Starejša mož“ na upravo Domoljuba.

Klapca pridnega, treznega, poštenega, poštenih kmetijskih staršev iščem za prevažanje sodavice. Naslov pove uprava „Domoljuba“ pod št. 7807

Gospodinjška šola

dr. Krekova Meščanska v Zgornji Šiški pri Ljubljani prične novo šolsko leto 1. oktobra 1929. Prospekti na razpolago. Šolske sestre.

Kupim kozolec s 4-6 oken v dobrem stanju. Naslov pove upravo Domoljuba pod št. 7947

Drva bukov suha ca 30 vagonov kupi za suksesivno dobavo franko vagon. Nabavljajna zadruga drž. železnice Ljubljana VII.

hčere poslali v gospodinjško šolo ali pa vsaj v gospodinjški tečaj, kadar se priredi v bližnji okolici. S tem bi dobremu imenu svoje gostilne neprimerno več koristili, kakor pa če vabijo goste v svojo hišo s hreščetimi glasovi harmonike, basa in »pumpardona«.

Poznam gostilno na deželi, visoko v hribih. Vsako nedeljo dobiš lahko za primerno ceno dober prigrizek, pa tudi med tednom ne bo gospodinja v zadregi, če boš prošil za jed. In gostilna ji ide dobro; dosti bolje kakor pa tam, kjer sladko vince toči se, če boš pa vprašal po jedi, se boš pa zameril. Kjer se le toči, tam so vrata odprta vsakovrstnim pregreham in nerodnostim, kjer pa gosti tudi hrano dobe, se izpregovori tudi v gostilni marsikaka pametna in potrebna beseda. (Dalje prih.)

Prodajalce za prvovrstne švedske posnelmalnike v vsaki, še tako oddaljeni vasi iščemo

Prodajamo na 12 mesečne obroke

Švedska tovarna da 10 let garancije in sprejme stroj nazaj, če ne odgovarja

Tehna družba

Ljubljana, Mestni trg 25/1

Dekleta, ženske in moški

cenijo dobri učinek že 32 let preizkušenih proizvodov: Fellerjeva Elsa-pomada za obraz in zaščito kože, za negovanje obraza vratu ter rok, proti solnčnim pegam, sojedcem itd. nadaljeje Fellerjeva Elsa-pomada za res las, za kožo na glavi, proti prahu, izpadanju las itd. — 2 lončka ene ali en lonček od obeh pomad franko po pošti pri vnaprejšnjem pošiljanju 40 Din pri lekarnarju FELLER, STUBICA DONJA, Elia trg 16, Hrvatska. Ako se pošlje 48 Din vnaprejšnjem se priloži še eno Fellerjevo milo zdravlja in lepote „Elsa“

Tečaj strojnega pletenja se prične 8. avgusta in traja do 8. novembra. Poučevalo se bo strogo strokovno do popolne izdelave po krojih prav vseh v to obrt spadajočih del. Ker je neposredno pred sezijo, izrabite ugodno priliko pri skrajno znižanem honorarju. Prijave sprejema do 8. avgusta ušlišče E. BONAC, Ljubljana, Strelška ulica št. 24

Wiener Messe

1. do 7. septembra 1929 (Rotunda do 8. sept.)

Posebne prireditve:

MEDNARODNI RADIO-SEMIJ.

Razstava hranil in nasladi. Razstava potrebščin za hotelske obrate, razstava U. d. S. S. R. — Razstava južnoafriške Unije. — Tehniške novosti in iznajdbe. Gradbeni in cestno-gradbeni semij. Avstrijsko rudarstvo. — Razstava francoskih umetnih obrti in luksuznega blaga. — Dunajski salon za kožuho. Razstava pisarniških potrebščin. — Reklamni semij. — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva. — IV. Avstrijska ječmenova razstava — Vrtnarska razstava — Mlekarstvo — Razstava malih živalij. Poskušnja avstrijskega vina.

II. AVSTR. ŽIVINSKI SEJEM

(5. do 8. septembra 1929)

Plemenska živina — K. avn. živina — Konjska razstava. Broz potnega vizuma! Prost prehod avstrijske meje s sejmko izkaznic! in poimnim listom. Ograbi potni vizum s dobi na meji proti sejmki izkaznici. Znatno znižanje voznišnih cen na jugoslovanskih, ovrških in avstrijskih železnicah, na Donavi, Ja-transkemu morju in pri zračnem prometu. — Vsakovrstna poljska kakor tudi sejmke izkaznice (po Dinarjev 55-) pri

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

ter za časa lipškoga jesenskega sejma pri Auskultstetle v Lipskem, Oesterr. Messehaus, in pri časih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31 Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska c. 1 Josip Zidar, Dunajska c. 31.

Globooko znižane cene letnemu blagu

in sicer:

Umetna svila enobarvna in karirasta . . . 22 Din
Pralna svila, vsakovrstna, rožasta . . . 28 Din
Delen in koton za obleke in predpasnike 11 Din
Kontenina bela in rujava prve vrste . . . 10 Din
Najmoderneje volneno v vseh barvah . . . 45 Din
Modna hlačevina za moške obleke . . . 30 Din
Sukno in kamgarni, delavne in pražnje srajce, kravate, najnoveše delenaste robce, svilene šerpe in rute, platno za prte in rjuhe, cvilih, odeje itd., se kupi vedno najceneje v domači trgovini »pri Ivanki«
F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

HUMANIK

POLETNA

ŽENSKI PLATNENI ČEVLI S SPONAMI

78

OKASIONSKA

128

PRODAJA

MOŠKI PLATNENI POLČEVLI.

147

UGODNA PRIJUKA ZA NAKUP ČEVLEJ RAZLIČNE I ZDELAVE

Ljubljana: Dunajska c. 1a „Petovina“, Maribor: Gosposka ul. 17. Celje: Aleksandrova cesta 1. Ptuj: Slovenski trg „Petovina“.

Meh za smeh.

Narednik je poučeval rekrute: »Vojak mora biti drug drugemu tovariš, pomagati si morajo medsebojno. Na primer, kaj bi ti napravil, Rogelj, ako bi tvoj tovariš imel menažo na mizi, čevlje neosnažene, mudilo pa bi se mu za nastop?« Rogelj je točno odvrnil: »Mesto njega bi pojedel menažo, tako bi oni utegnili čevlje osnažiti.«

*

Stara gospa: »Ali vas ni sram, da prosite za denar?«

Potepuh: »Gospa, dobil sem nekoč šest mesecev, ker sem ga vzel, mesto da bi prosil.«

Dama (v kinu gospodu, ki je sedel za njo): »Upam, da vam moj klobuk ni v napotje?« — Gospod: »In še zelo. Moja žena je ravnokar rekla, da hoče tudi takega imeti.«

*

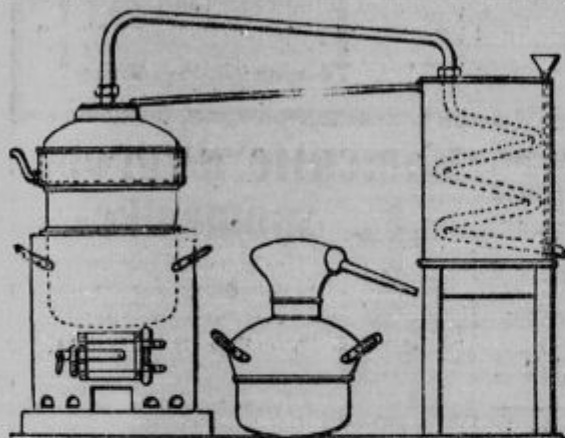
Nekemu župniku je mlakarica dobavljala prav slabo mleko. Zato jo je neko jutro pričakal ter ji dejal: »Najbrže, da ste pri vaši hiši v zmoti, jaz potrebujem mleko za piti, ne pa za krstiti.«

*

Mlada gospodična: »Prosim en svinčnik.«

Prodajalec: »Trd ali mehak?«

Gospodična: »Mehak, prosim, ker ga rabim za pisanje ljubimskega pisma.«

Kotle za žganjekuho

vseh domačih in tujih sistemov
dobite v vsaki velikosti najceneje v lastni izdelovalnici

Nova
Jugometalija
Kolodvorska ulica št. 18

Ali ni užitek pranje s takim milom?

Ta krasna, gosta in izdatna pena — ta izredna mehkoba ter nad vse učinkovito svojstvo za čiščenje in razkuženje še tako zamazanega perila. Vedite pa, da ima vsa ta svojstva naše pristno terpenilno

milo
"Gazela"

GAZELA
MILO

Graparica je bila skopa žena. Nekega dne je stopila v prodajalno, da si kupi konec blaga, s katerim bo predelala staro bluzo. Kupila je en meter za 22 Din. Ker pa je od bale ostalo samo še poldrugi meter, potem ko je prodajalec odrezal en meter, ji je ponudil, naj vzame še ostanek, ki bo poceni. »Koliko hočete zanj?« je vprašala Graparica. »18 dinarjev,« pravi trgovec. »Dobro, bom pa vzela ostanek, ta meter pa nazaj vzemite,« je dejala premetena Graparica.

*

Neki kaznjenec, ki je bil na smrt obsojen, tudi v ječi ni izgubil humorja. Stražnik mu je nekega dne povedal, da bo drugo jutro ob šestih obešen.

»Nemogoče,« je odvrnil, »jaz noben dan ne vstanem pred poldnem.«

CUDA MADAGASKARJA

Slavni Britski muzej v Londonu namerava ta mesec poslati celo ekspedicijo učenjakov na otok Madagaskar ob vzhodni obali Afrike, da zbere vse različne vrste ptic in drugih živali, ki živijo na Madagaskarju. Saj je ta tretji največji otok sveta glavni stan lemurjev ali polopie, čudnih ajajev, edino najdišče tenrekov ali živali, ki imajo med vsemi živalmi največ zob ter naenkrat skotijo 21 mladičev. Na Madagaskarju so našli 33 vrst živali, ki se ne nahajajo nikjer drugje na zemlji.

Pa Madagaskar je Evropa poznala iz knjig že davno, preden je videla njegove čudne živali. Učenjski namreč trdijo, da je to ista dežela, kakor jo v svojih knjigah omenja sloveči potnik Marko Polo, Benečan, ki je okoli l. 1300. jadral ob Arabiji in je od Arabcev izvedel za otok s čudnimi živalmi in nenavadnimi običaji.

AMUNDSENU V SPOMIN

Ko je slavni raziskovalec Norvežan Amundsen hitel Nobilovi Italiji na pomoč, so vsi hvalili njegov nastop kot dokaz, da se narodi vedno bolj čutijo kot ena družina. Da se ta zavest še bolj utrdi, so Norvežani sklenili zgraditi ladjo kakor so jih imeli slavni Vikingi in z njo brodirati okoli sveta ter zbirati povsod prispevke za spomenik svojemu rojaku Amundseni, simbolu mednarodnega bratstva.

1000 dinarjev Vam plačam, ako Vaše bradavice, kurja oteča, trdo kožo, izrastke, ne odstranite zanesljivo v času 3 dni s Rila balsamom brez bolečin, brez nevarnosti, brez užla. Zdravnika priporočila: Dr. Cyrillus B. Wien, niše: Sem zadovoljen z Rila, porabljate mi še 24 lončkov, ker jih bom uporabljal pri svojih pacijentih. — Cena z garancijskim pismom Din 9.— s lončki Din 18.—, 6 lončkov Din 25.—.

Dr. NIC KEMENY — Košice — Kaschau
Poštai predal 12/152. — Č. S. R.

Veliki Ilustrovani CENIK

dobite zastoj. Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik
R. Lorger MARIBOR Štev. 107-B
Violonci od Din 95.—, Ročne harmonike od Din 85.—,
Tamburice od Din 98.—, Gramofoni od Din 545.— dalje.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani tvrdki H. SUTNER, LJUBLJANA

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica - Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici znamk IKO, OMIKO, AXO

**Prešernova
ulica 4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Suttner-Ljubljana 1

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pisme-
no tovarniško garancijo

China srebrno jedilno
orodje s 50 letno pisme-
no tovarniško garancijo

**Prešernova
ulica 4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

L. Mikuž

Ljubljana, Mestni trg 15

Na malo **Dežniki** Na veliko
Ustanovljeno 1839 Telefon 2282

Vedno svežo
in lepo

pšenično moko

stare in novo KORUZO, debele otrobe, lanene
tropine, prvovrstna semena, vse vrste umetna gno-
jila, cement itd. itd. 2% popust — dobite vedno
najceneje pri Kmetijskem gospodarskem društvu v
Dolenjem Logatcu in pri podružnici v Hotedričih.

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švic.
„Dubied“ stroji ter kolesa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinc

Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v vseženo brezplačno.
neVročila garancija.

Prvovrstna gonilna jermena
in mlinsko-tehnične potrebnosti priporoča tvrdka
Čadež & Brnar, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Kamenite nagrobne spomenike.

kakor tudi druge kamnoseške izdel-
ke dobite najceneje pri domačinu
Josip Zagorec, kamnoseku v Novem
mestu, poleg starega pokopališča,
kakor tudi v Bršljinu št. 27. Radi
obilne zaloge zelo znižane cene. —
Prezvamem tudi v prenoviranje
stare spomenike in vklesanje novih
napisov, po najnižji ceni. Na željo pridem delo
izvršiti na razna pokopališča na Dolenjskem.
Za obilna naročila se priporočam

Josip Zagorec, kamnosek

Najuspešnejše sredstvo za rečo domače živali je
brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače,
posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma!
Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA
TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

Naiboliša in večvrst. vina

dobite najceneje pri Kmetijskem gospodarskem
društvu v Dolenjem Logatcu.

V vsako hišo Domoljuba!

All se hočete osvoboditi svojega revmatizma in trganja?

Zbadljive, skeletne bolečine v udih in členkih, otekli udje, sključene roke in noge, trganje, bodljivi, zhadanje po raznih delih
telesa, da celo slabe oči, so česte posledice revmatičnih in protinskih bolečin, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bole-
zen vedno bolj napredoval. **Ponudim Vam** zdravljenje s pijavo, ki bo odpravila, razredčila
vodno kislino, po²pešila prebavo in izločevanje, torej ne izklozvano splošno ali tajno sredstvo ^{marveč} izdelak, ki ga
nam nudi v blagor bolnega človeštva dobra mati narava.

**Vsakomur poskušnja
zastonj!**

Pijavke mi takoj in prejeti boste od zalogitstva, ki jih
imam v vseh deželah, popolnoma **zastonj** in trankno
poskušajo s poučnim navodilom. Sami se boste lahko
prepričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstval

AUGUST MÄRZNE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalersir. Nr. 5. Kbt. 17.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzjavni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000—, vloge nad Din 360,000,000—

Podružnice:

**Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik**

Izvršuje vse vrste bančnih
poslov pod najugodnejšimi
pogoji. — Glavno in naj-
večje zastopstvo v Slove-
niji za prodajo srečk Držav-
ne razredne loterije

Prodaja obveznic 7% drž.
invest. posejila ter 2 1/2%
vojne odškodnine in vseh
vrst vrednostnih papirjev
tudi na obroke pod ugod-
nimi pogoji.